

Naročnina se plačuje v naprej in stane mesečno din. 1.50; polletno din. 8.— in letno din. 15.—; v inozemstvo dvojno. — Vse pošiljatenaslovlistu „Sedanjost“. Nezaprete reklamacije poštne proste. — Izhaja vsak četrtek z nedeljskim datumom v Novem mestu.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani din. 250.—, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ sorazmerno; manjši: mm 40 par; trivrstični in ob-smrtnice 35 par; poslana, reklamne notice itd. v besedilu mm din. 1.—. Koristnosna društvena priobčila 30% popusta. Pri večkrat oglaševanju znaten popust.

Belgrajsko pismo.

31. decembra 1922.

Pri zopetni otvoritvi zborničnih sej je predsednik Pašič podal izjavo „nove“ vlade. V tej izjavi Pašič obljublja, da bo vlada predložila zbornici 17 zakonskih načrtov. Zanimivo je, da je zakonski načrt novega volilnega reda na drugem mestu, kar je posledica kraljeve želje, ki hoče čimprej pozvati mnenje svojega ljudstva. Debata o vladni izjavi pride na dnevni red 16. januarja. Splošno mnenje je, da bo tekom meseca februarja sprejet volilni zakon, nakar bi se zbornica razpustila ter bi v juniju mesecu mogli imeti nove volitve. Sicer pa itak ni upati uresničenja vladnega programa, ker je vlada le za silo skupaj zlepljena.

Verifikacijski odbor je predložil zbornici poročilo, naj se končno potrdi mandat posl. Skobernetu (SLS). Doslej je protizakonito imel ta mandat samostojneški samozvani „poslanec“ Kirbiš, ki je državo oškodoval za stotisoče kron, ker je neopravičeno prejemal poslanske dnevnice in se vozaril brezplačno po železnici. Samostojneži in slovenski liberalci, (ki so itak eno op. ur.) so hoteli preprečiti razveljavljanje Kirbiševga mandata. Poslanec Rajer (KS) in dr. Kukovec sta predlagala, naj se poročilo vrne odboru, da se cela zadeva zavleče. Naši poslanci so odločno nastopili in dvignili tak hrup, da zbornični predsednik, ki je dal poročilo verifikacijskega odbora na glasovanje, ni mogel določiti rezultat glasovanja. Minister Pucelj je prišel h klopem Jugoslovanskega kluba, kjer so mu naši poslanci zabrusili v obraz: „Vaša stranka je kradla glasove in krade denar državi! Malo je manjkalo, da ni prišlo do dejanskega spopada. V največjem nemiru in vpitju je predsednik prekinil sejo ter je vlada zapustila zbornico s Puceljem v sredi. Po zopetni otvoritvi je predsednik dal še enkrat na glasovanje poročilo verifikacijskega odbora, ki je bilo sprejeto proti glasovom slovenskih samostojneških in policajdemokratskih liberalcev, obenem pa se je mičil tudi mandat socialdemokratskega poslanca Be-nota, ki je istotako poslančeval na tuje stroške. Meseca februarja 1921. l. je „Kmet. list“ objavil interpelacijo poslanca Ureka, s katero leta obtožuje „propadlega kandidata SLS“ posl. Škobernetu, češ, da je republikanec. Poslanec Skoberne je končno dobil zadoščenje kljub denuncijantskim intrigam samostojnežev.

Finančni minister je priporočal sprejetje proračunskih dvanajstin za januar in februar in zahteva 2.971.899.608 kron (skoraj 3 milijarde) kredita. O uradništvu, ki presega število 200 tisoč os. b., je priznal, da je, splošno vzeto zelo slabe vrednosti ter da se namerava odpustiti iz službe 32.000 uradnikov. Istotako je priznal, da so srbijanski boljše plačani kot „prečanski“, ker bi izenačenje plač zahtevalo skoraj 4 milijarde kron letno. — Dr. Hohnjec je v imenu Jugoslovanskega kluba protestiral proti temu,

da se vzakonjujejo vladni predlogi in naredbe pred nekoliko poslanci v zakonodavnem odboru, ki je med katoliškimi božičnimi prazniki zmanjšal zemljiški davek v Srbiji in Črnigori trikratno, dočim je pri nas povišal ta davek štirikratno. Vsled nenakosti davkov in uradniških plač vlada pri nas splošno nezadovoljstvo. Za katoliško cerkev ni v proračunu ničesar predvideno in katoliška duhovščina je v najbednejših razmerah. Dalje je zahteval zmanjšanje stalne vojske, ker militarizem največ požre, mejna vprašanja pa itak rešuje diplomacija. Končno je dr. Hohnjec poudaril zahtevo ljudstva za revizijo ustave in ureditev države v avtonomističnem smislu. — Tudi Stojan Protič je zahteval zmanjšanje vojske in očital finančnemu ministru uvedbo preiskave proti uradniku, ki je izdal javnosti razna podkupljevanja in korupcije, ki se gode v finančnem ministertvu. Dr. Šimrak je v obširnem in temeljitem govoru poudaril stališče Jugoslovanskega kluba in os. etlil vladno politiko, ki zasleduje koristi enega plemena in ene vere v škodo ostalih plemen in ver. — Vladne stranke so nato sprejele dvanajstine. Opozicija in Protičevi poslanci so glasovali proti.

Končno mi je omeniti, da je poslanec Nemanic s avil na finančnega ministra vprašanja v smislu resolucij, ki jih je sprejel shod zaupnikov SLS koncem novembra 1921. l. v Novem mestu. V teh interpelacijah poslanec Nemanic zahteva v imenu Jugoslovanskega kluba ponovno uvedbo davčnih knjižic ter plačevanje davkov potom položnic, kakor tudi, da se odpravi trošarinski davek na vozove na peših, alje je stavil vprašanje na vojnega ministra glede petja narodnih himen v cerkvah. Dasi so te interpelacije stavljene še pred božičem, dosedaj še ni nobenega odgovora. (Treba bo podrezati, ker se ministri navadno skrivajo za „novo“ vlado, ki baje ni odgovorna za grehe „stare“ vlade. — Op. ur.)

Izjava Jugoslovanskega kluba.

Na XI. rednem sestanku narodne skupščine 29. decembra 1921 je pri proračunski razpravi podal gospod poslanec dr. Jos. Hohnjec v imenu jugoslovanskega kluba sledeče oddvojeno mišljenje:

Stoječ na stališču rednega budžetiranja moramo z vso grajo in obsodbo konstatirati, da vlada ni zakonodavni skupščini pravočasno predložila proračuna za leto 1922., kakor bi to po parlamentarnem načelu bilo potrebno, da bi se mogel rešiti v tekočem letu. S tem je brez neizbežne potrebe pogazila eno prvih načel rednega državnega gospodarstva. Glavno breme, pod katerim trpijo naše državne finance, je preveliko število stalne vojske. Vprašanje znižanja tega števila se je v finančnem odboru sicer razpravljalo, a brez konkretne definitivne odločitve, kar znači, da bodo izdatki za vojsko še nadalje prav

tako visoki, ako ne še višji, kot so bili dosedaj.

Ugotavljamo tudi, da se je vprašanje o zmanjšanju števila uradništva v finančnem odboru rešilo na tako neresen način, da se bodostarejšemu uradništvu delale krivice, celotni finančni efekt pa bo ničeven. Kose proti tej nakani naše uprave kaj ukrenilo, nasprotno se tudi v finančnem odboru proti temu ni nič učinkovitega sklenilo. Naposled poudarjamo, da gazijo vladojoče stranke s svojo šolsko politiko osnovna v ustavi zajamčena načela o državljanski svobodi in da vodijo tako finančno, gospodarsko in socialno politika, ki ščiti kapitalistične kroge, kar je pa na veliko škodo vsem delovnim slojem in stanovom, zlasti kmetom, delavcem in obrtnikom. Iz teh razlogov bomo glasovali proti predloženim dvanajstinam.

Dopisi.

Iz Brusnic. Gospod urednik! Blagovolite popraviti dopis v 1. letošnji številki Vašega cenjenega lista v tem smislu, da tisti, ki so prišli razgrajati v moji odsotnosti pred župnišče, meni vsekakor niso napravili nobene sramote, pač pa edino le sebi. S tem za nje tako sramotnim dejanjem so samo potrdili svojo omejenost, ker so naselili hujšakem iz cerkvi nasprotnega tabora. — Ivan Šešek, župnik.

Iz Kočevja. Tudi iz našega mesteca nekoliko vrstic. Z veseljem pozdravljamo, da se je „Sedanjost“, o kateri smo res v začetku mislili, da nima bodočnosti, tako povečala. Sedaj, ko so porodne bolečine premagane, se to že lahko pove. — Pri nas se je po prevratu dokaj spremenilo. Slovensčina se vedno bolj uveljavlja. Tudi javni napisi v „blaženih“ nemščini zginjajo. Tudi v cerkvi bi želeli, da bi se slovensčina čimbolj uveljavljala. Težko de človeku pri slovenskih večernicah, ko na koru odpevajo v nemškem jeziku. Katoličani težko pogrešamo slovenskega pevskega zbora, ki bi lahko prevzel tudi cerkveno petje pri slovenskih cerkvenih opravilih. Pevcev in pevk je dovolj, povsod pa se sliši v odgovor, češ, saj nimamo zmožnega slovenskega pevovodje. Razvijmo malo bolj društveno življenje, vse drugo pride samo po sebi.

Iz Šempetra. Kakor v Brusnicah, so tudi pri nas nekateri samostojneško naduti liberalci nahujskali nekaj kmetov ter jih poslali v farovž protestirati radi povišanja stolnine v cerkvi. G. župnik jih je ostro, toda dostojno zavrnil in osramotil, posebno pa, ko se je nekdo, čegar ime za danes zamolčim, predrznil groziti g. župniku celo s pestmi. O tej strani liberalne vzgoje bom prihodnjič napisal nekaj misli. (Prosim, toda kratko. — Op. ur.) Glede stolnine pa rečem samo to. Pred vo. no se ni nikdo branil plačati sedež v cerkvi 2 goldinarja, kar je bilo toliko kot 5 litrov vina; danes pa, ko stane 5 litrov vina sto goldinarjev se pa liberalci razburjajo, če se poviša

stolnina za par beraskih kron. Samostojneško hujkaštvo je doseglo že take meje, da sem že 70 letno starko slišal zmerjat čez „farje“, češ, le ti so krivi draginje. Zato vsa čast „Sedanjosti“, ki to gado samostojneško zalego neusmiljeno pobija.

Gospodarstvo.

Ljudska posojilnica v Novem mestu bo začela poslovati, kakor smo že zadnjič omenili, dne 9. januarja t. l. Uradni prostori se nahajajo v I. nadstropju poslopja podružnice Gospodarske zveze (bivša Ferličeva hiša na Glavnem trgu v Novem mestu, vhod od strani poleg Fabjanove mesarije.) Uradovalo se bo vsak dan od 8 do 12 dopoldne in od 3 do 6 ure popoldne. Hranilne vloge se sprejemajo ob pondeljkih, sredah in petkih ter obrestujejo z obrestno mero, kakor jo imajo druge tukajšnje posojilnice.

Ustanovitev zavoda je bila nujno potrebna, ker naši pristaši niso imeli nikakega denarnega zavoda, odkar so nam Samostojni iztrgali kandijsko posojilnico iz rok. Novo posojilnico toplo priporočamo, da se jo oklene naše ljudstvo in vanjo nalaga. Rečunamo na zavednost pristašev, da bodo novo ustanovljeni zavod krepko podpirali, da se razvije v močno gospodarsko podjetje.

Davek na vojne dobičke se v Sloveniji predpiše na diferenco skupnih dohodkov v letih 1914, 1915, 1916, 1918, 1917, 1919 in skupnih dohodkov leta 1913. Izračuna se za vsako leto posebej in se imenuje preostanek višji dohodek, ki se obdači. Dohodek iz leta 1913 pod 10.000 K se šteje za polnih 10.000 K. Najmanjši skupni dohodek je moral biti v letih 1914 in 1915, 13.000 K v letih 1916 in 1917 pa 15.000 K, da se izračuna diferenca proti letu 1913 in se obdači. V letu 1918 je moral pa biti skupni dohodek vsaj 26.000 K, in diferenca med 1913 in 1918 je morala

biti vsaj 6000 kron. Diferenca pod 6000 K se ne obdači. Za leto 1919 je pa moral biti skupni dohodek nad 39.000 K in pa diferenca 9000 K. Le diferenca 9000 K se obdači.

Skala za odmero davka na vojne dobičke je sledeča: Za diferenco do 10.000 K se plača 20% od te difference, od 10 do 20.000 K difference 30%, od 20 do 40.000 K 40%, od 40 do 69 tisoč kron 60%, od 100 do 200.000 K 70%, čez 200.000 K dalje 75%.

Diferenčna vsota se za odmero davka razdeli v posamezne dele te skale in se za vsaki del izračuni odstotni davek. Na primer: Ako je znašala diferenca proti letu 1913, 45.000 kron, se obdači prvih 10.000 K z 30% in ostalih 15.000 K 40%.

Za leta 1918 in 1919 veljajo pa še posebni predpisi. V letu 1918 mora skupni dohodek davkoplačevalca biti večji ko 26.000 K, diferenca med dohodki proti letu 1913 večja, ko 6000 K da se mu predpiše davek. Pri predpisu davka, ako je čez 26.000 K dohodek in pa čez 6000 K diferenca se postopa po navadnih predpisih. Ostati mu pa mora, če plača predpisani davek od skupnih dohodkov vsaj 26 tisoč kron po odbitku tega davka, in diferenca mora znašati vsaj 6000 K; zato je plača le toliko davka, da dosežejo skupni dohodki 1918 26.000 K, diferenca med 1913 in 1918 pa 6000 K. Eventuelni večji davek se ne predpiše. Ista določila veljajo za leto 1919, toda le, če znašajo skupni dohodki l. 1919 nad 39.000 K, diferenca med dohodki l. 1913 in 1919 pa nad 9000 K.

Pri državnih nastavljenih se službeni prejemki računajo kot prosti. Na primer: Če bi znašali službeni prejemki leta 1913 10.000 K, drugi prejemki pa 50.000 K, torej skupaj 60.000 K, leta 1915 pa službeni prejemki 12.000 K, drugi prejemki pa 70 tisoč kron, torej skupaj 82.000 K, znaša

diferenca 22.000 K. Po skali znaša od 22.000 K davek 58.000 K. Diferenca med službenimi prejemki l. 1913 in leta 1915 znaša 2000 K. Ker je diferenca med službenimi prejemki najmanjši del od skupne difference (22.000:2000), torej odpade tudi najmanjši del od predpisanega davka 5800 K, na difference 2000 K službenih višjih prejemkov (5800:11 = 526) in bi, torej znašal končni predpis 5800 — 527 = 5263 K, ali službeni prejemki so davka prosti.

Pri privatnih nastavljenih se računa ravno tako, samo da so za leto 1918 in 1919 stavljen meje. Pri službenih prejemkih z draginjskimi dokladami vred l. 1918 nad 40.000 kron, in l. 1919 nad 50.000 K, ne veljajo nobene izjeme, in se davek, kakor navadno predpiše.

Kar se je po prejšnjih predpisih v Avstriji plačalo, se pri predpisu po sedanjih določilih obračuna.

Davek na vojne dobičke je predpisan od celotnega letnega dohodka. Poleg davka na vojne dobičke, se pa posebej še predpiše kakor po navadi dohodnina. Izgled naj to pojasni.

Ako bi znašala pri kom diferenca med letom 1913 in enim vojnim, letom 1.000.000 K, bi plačal davka na vojne dobičke 717.000 K, — dohodnine z vojnim pribitkom pa, če bi bil neoženjen 165.992 K, ako ima pa rodbino, pa 144.327 K, ali v prvem slučaju skupno 882.992 K, v drugem slučaju pa 861.327 K.

Kako je pa v drugih pokrajinah, naj pa pojasnijo drugi. Vlada pa naj pojasni, koliko se je tega davka plačalo, in kam je šel denar, z drugimi besedami, predloži naj letni računski zaključek. Poslanci pozor.

STRAŽA.

Ljubljanski sejm za krzna. Pavlovi ljubljanski semnji za kožuhovino, ki so se vsako leto vzdrževali v prostorih ljubljan-

Fran Radešček.

Istočno-ortodoksna vera.

(Konec.)

Vsa dosedanja razmotrivanja na tem mestu s stališča nepristranskega cerkvenega zgodovinarja Kattenbuscha, medversko razmerje v naši državi in nepobitna priznanja s srbske strani dokazujejo, da je istočno versko gibanje globoko prožeto na narodnim verskim čustvom, pač pa z nacionalno političnem stremljenjem, da verski čnt širokih slojev podredi posvetni moči.

Časopisje je nedavno poročalo o sporu v istočno-ortodoksni cerkvi, ki ima svojega patrijarha v Carigradu. Ta spor je nastal iz čisto političnih razlogov in sicer zato, ker je bil za patrijarha izvoljen Meletije Metaksis, ki je slučajno pristaš Venizelosa nasprotnika sedanjemu grškemu kralju Konstatinu.

V katoliški cerkvi, za katero je edino odločilen Kristusov nauk in sv. evangelij, je zaslužnjevanje vere v politične namene izključeno. Ko so prišli farizeji k Jezusu in ga vprašali, če smejo plačevati davke rimskemu cesarju, jim je Gospod odgovoril: „Kaj me skušate, hinave! Dajte Bogu, kar je božjega in cesarju, kar je cesarjevega!“ V teh besedah je rešen ves problem razmerja cerkve do države. Cerkev in država ste dve strogo ločeni oblasti, ki v urejenih

razmerah medsebojno delujeta; nikakor pa ne gre, da bi država to, kar je božjega, sebi prisvajala.

Zelo značilen dogodek za to razmerje sem doživel v juliju mesecu 1920. Posebna komisija strokovnjakov ter ministrov dr. V. Jankovića (za poljedelstvo in vode) in dr. H. Krizmana (za agrarno reformo) je odšla s posebno ladjo na večdnevni pregled vodnih naprav ob Donavi, Tisi, Dravi in Savi. Udeležil sem se ekspedicije kot vladni poročevalec. Mep vožnjo, po kosilu, smo sedeli pri kavi na krovu ladije in razgovarjali. Pri naši mizi so sedeli ti-le gospodje: Pera Odavič, višji kasac. sodnik (tast ministra dr. Vel. Jankovića), dalje načelnik ministrstva poljedelstva rodom Rus, Francoz Poligues kot poročevalec francoske brzojavne agencije „Avala“ in moja malenkost. Moj priimek jih je motil, da so me smatrali za Čeha, kar pa nisem takoj opazil, pozneje pa je bilo že prepozno, ker bi jih z ozirom na razgovor spravil v nemalo zatrebo. Pera Odavič, kakor rečemo ministrov tast, je porabil priložnost, da Rusu, Francozu in meni kot „Čehu“ pojasni razmere v naši državi. Tu hočemo verno navesti vsebino tega razgovora, odnosno neprekrito mnenje srbskega radikalca o naši državi.

Začel je s stokrat pogreto frazo, da je Srbija s svojimi žrtvami osvobodila Hrvate in Slovence, ki se baje niti ne zavedajo svoje svobode ter jih mora Srbija, če treba,

tudi s silo na to privaditi. Slovence in Hrvate je Avstrija iznašala. To so Srbi in bodo tudi prej ali slej dobri Srbi. Srbija se ni borila za neko megleno Jugoslavijo pač pa za svoj obstoj in razvoj v Veliko Srbijo. Jugoslovane je treba smatrati za protidržavne elemente in kot s takimi tudi postopati. Zato se mora ves državni vpliv osredotočiti v srbskih rokah, ker bivšim Avstrijcem ni zaupati. Glavne težave so seveda v verskih razlikah. S primernimi koncesijami bodo muslimani (Turki) dobri srbski državljani. Glede katoliške vere je v srbskih vojaških krogih enotno naziranje o taktiki in sredstvih. Reformistično gibanje na Češkem je plod večletnega dela srbske politike. S tem je dana podlaga za delovanje v naši državi, ki bo odvrnilo pozornost od pravih pokretačev na vzgled med Čehi. Denar, čast in lepa beseda ustvarja čudeže. Župnik v Koprivnici in več drugih na Hrvatskem so že podlegli temu mamoni. Reformistično gibanje se ne bo ustavilo samo na odcepitvi od Rima, temveč bo logična posledica temu v prestopu k pravoslavju. Kdor pa slavi „krsnu slavu“, ta je Srb. Vse ostalo pa bo dovršila šola, ki se z ozirom na vse to mora odvzeti katoliškemu vplivu. To je pot k Veliki Srbiji.

Nadalje zaključke pa naj čitatelji sami izvajajo. Kdor pa vkljub temu trdi, da vera ni v nevarnosti in z vero tudi dobrine našega ljudstva, temu ni pomagati.

skih javnih skladišč, se nekdanj zelo sloveli. Udeleževali so se jih ne samo domači kožuhovalniki, ampak so pošiljali nanj svoje zastopnike tudi največje nemške, italijanske in francoske trgovske družbe s kožuhovalni. Na žalost so semnji med vojsko zaspali. Ker slovi baš Slovenija, odnosno vsa naša Jugoslavija po svoji kožuhovalni in je Ljubljana kot ustvarjena za trgovsko posrednico med severozapadnimi in jugovzhodnimi trgovskimi svetom, oživi „Balkan“ d. d. za mednarodne Transporte, te semnje zopet v svojih javnih skladiščih v Ljubljani Dunajska cesta 33. — Prvi tak, semnji se bo vršil 23. januarja 1922. t. j. tretji ponedeljek po sv. Tih kraljih. Nanj opozarjamo vse posestnike kožuhovalne in trgovce. — Prodajalcem, ki bi imeli malo kož, da bi se jim ne izplačalo priti samim v Ljubljano, prevzame prodajo „Balkan“ po lastnih komisijonarjih - strokovnjakih za najvišjo dnevno ceno. Tako blago pa mora dospeti v „Balkan“ najkasneje do 21. januarja. Na posamezne kože naj bodo pritrjeni lističi z imenom lastnika in z najnižjo zahtevano ceno. — Ker z ozirom na različne prometne odnosno carinske izvozne predpise malemu lovcu in kmečkemu ljudstvu direktna prodaja kož v inozemstvo ni mogoča, je ta semnji ravno za te sloje največje važnosti in to tembolj, ker so jih dosedaj premeteni kupčevalci v največji meri izrabljali. — Kakor poroča „Lipska Kürschnerzeitung“ z dne 4. t. m. so cene kožuhovalni jako poskočile ter se plačuje n. pr. za vidro Mk 1400 do 2000, za kuno belico Mk 4000-4500, za kuno zlatico Mk 5000-5500, za lisico Mk 1000-1400, za dehorja Mk 500-550, za podlasico Mk 40-50, za jazaeba Mk 180-220, za divjega mačka Mk 180-250, za domačo mačko Mk 30-50, za zajca Mk 20-23, za srno 45-60 Mk.

Društvene vesti.

Silvestrov večer Katol. prosvetnega društva je napolnil dvorano Rokodelskega doma in nudil obilo zdrave zabave in smeha. Glasbene točke, točke na klavirju in goslih se žele burno pokvati. Tudi mešani pevski zbor pod vodstvom požrtvovalnega g. nadzornika Grada vidno napreduje po število in kakovosti. Radostno je utripalo srce ob pogledu na toliko število krepkih pevskih moči. Salve smeha so izzvali kapleti. Burka „Napoleonov samovar“ je prav lepo vspela, zlasti je Vovk dobro pogodil Drenovec in gdca Francka Košmerljeva Ljudnijo. Po končanem sporedu smo v najboljšem razpoloženju in v prijetni zabavi dočakali novega leta, v katerem naj veljajo besede navdušeno pohvaljenega Orliča-deklamatorja: viharju kljubujem, ostanem!

Družba sv. Mohorja je začela razprodajati povsem prodelano knjigo Domači živino-zdravnik v tretji izdaji. Znani pisatelj g. živinozdravnik Dular je novi izdaji mnogo novega dodal, preskrbel nove slike za boljše razumevanje gradiva ter knjigo po novih izkušnjah zboljšal. Obilici opisov boleznij je dodal še zbirko receptov. Knjiga bo živinorejcem pripomogla k napredku in blagostanju in stane broširana 36. K. Dobi se v knjigarni J. Krajca v Novem mestu.

Tedenske novice.

Povodom nesramnega napada na čast in javno nepolitično delovanja g. d. s. sv. dr. Fischingerja stavlja „Slovenec“ sledeča vprašanja na pravosodnega ministra: „Ali je znano g. ministru, da je bivši načelnik kraj. odbora JDS g. svetnik Kuder še vedno član osred. odbora JDS in da je ob času volitev v prostorih sodišča uporabljal dijakke za prepisovanje volil. imenikov? Ali mu je znano, da je sod. oficial Ignac Košak agitator

SKS?“ — To so splošno znana dejstva, ki jih zaenkrat samo ugotavljamo.

Kralj Aleksander se je mudil nekaj dni na lovu v kamniških gozdovih. Pokraj. namestnik g. Ivan Hribar je obvestil pokr. upravo, da bo kralj obiskal pri povratku tudi Ljubljano. Za ta prihod so točno vedele liberalne organizacije in mestni župan. Škofu, kot najvišjemu cerkvenemu dostojanstniku, pa ni nikdo z merodavnega mesta črnil niti besedice o tem. To preziranje cerkvene oblasti in stem žalitev verskega čuta ogromne večine slov. naroda je zelo značilno za razmere v katerih živimo.

Tečaj za župane in obč. odbornike se bo vršil 18. t. m. ob 9. uri v Ljubljani na verandi hotela Union. Predavali bodo priznani strokovnjaki. Radi velike važnosti je nujno želeli čim večje udeležbe.

Na novomeškem poštnem pečatu čitamo: HOBOMECTO. Ako dobiš poštno posiljatev iz Sarajeva, pa vidiš na pečatu CAPAJEBO. To je cirilica, katero se morajo zdaj učiti tudi Slovenci. — Vendar smo prepričani, da poštno ministerstvo kraljevine SHS s tem nima namena žaliti naših Novomeščanov, ker v Belgradu gotovo ne vedo, vsaj ministri ne, kaj pomeni beseda „HOBOM“, katere tudi v ameriških leksikonih ne najdemo, a je po vsi Ameriki v vsakdanji rabi in pomeni: potepuh ali čapin. Tako „Amr. Slov.“

K zadnji seji mestnega odbora nam je pripomniti, da se sicer popolnoma zavedamo oblasti g. župana o odločanju glede predmetov, kaj spada v javno in kaj v tajno sejo. Tudi izključitev javnosti od sejnih razprav, bi nas vsprico razmer, ki vladajo v mestni hiši, ne iznenadila. Vendar pa smatramo, da je v najvišjem interesu razumevanja javnih funkcij ravno to, da se javnosti nudi čim širši vpogled o mestnem gospodarstvu, ker bi sicer lahko nastalo mnenje, da se nekaj namenoma prikriva, kar bi ne bilo sicer v skladu s pojmom poštene uprave. Sklicevanje na opozicijo, ki je vezana na tajnost sej, ne drži. Tudi izjava finančnega odseka, češ, da so knjige v najlepšem redu, je samo relativne vrednosti. Na dnevnem redu zadnje seje pa so bile razen proračuna tudi druge načelno važne zadeve. Gre za prevzemanje in priključitev okoliških vasi in krajev, kar globoko zasega v občinsko avtonomijo. Prizadete občine se se izrekle proti nameri večine mestnega odbora. S tem je mestni odbor zašel na pot prostega nasilja, zahtevajoč skozi usta g. župana brezpogojno uklonitev prizadetih občin. Če se ta praksa uveljavi, bo potem vsaka občina, ki bo imela slučajno politično moč na svoji strani, poljubno menjala svoje meje. Komur je do pravice, reda in zakonitosti, ta se bo izogibal nasilnih sredstev ki so vedno dvorezna. Sporazum je edino trajna rešitev vseh spornih vprašanj, ki mora temeljiti na medsebojnem soglasju izvoljenih zastopstev prizadetih občin. Kje tega soglasja ni, odpada tudi predmet razprave. Sicer pa delja tudi v tem slučaju pregovor, da osla vabijo v svate samo zato, da jim nosi vodo, ki pa meščane ne bo odebeilla, oslu pa bo pustila le kosti in mršavo kožo. — Torej več javnosti gospod župan!

Radi nerednega dostavljanja pisemske pošte v okoliške vasi nam prihajajo vedno pogostejše pritožbe. Daši se pošta vsaki dan dostavlja v Stopiče, kljub temnimgo naši naročniki list ne dobijo pravočasno in pisma imajo po več dni „zamude“ predno pridejo zlasti v Podgrad. Dokler je vozil pošto avtomobil izmed Novega mesta in Krškega so vse pošte ob tej cesti redno opravljale svoje službo, sedaj pa je v tem oziru vedno slabše. Ali je to odvisno od samovolje posameznikov ali od sistema, nočemo preiskavati. Glavno je, da te vrstice pomorejo kolikor toliko k zbolšanju poštne prometa na Dolenjskem, sicer bodo morale govoriti interpelacije.

„Slovenec“ prehaja z letošnjim letom v pedesetletnico svojega plodonosnega obstoja. Njegova zgodovina vsebuje najpomembnejši del zgodovine slovenskega naroda v ozki vzročni zvezi pestrega niza veselih in žalostnih dogodkov. Svojemu tovarišu in sobojevniku naše iskrene čestitke!

Častitljiva starina „Slovenski Narod“ je nasel nekemu novomeškemu Otrobarku z brezplačno reklamo za — „Sedanjest“ in „Glasnik

sv. Ante“, o katerem sam dvomi glede upravnosti prepovedi, ka pravi, „češ, da je list (urednik frančiškan Grgič) protipatriotski in protikulturen“. O „Sedanjesti“ trdi popolnoma resno, da so „dejanja tega tednika nasprotna njegovim lepim besedam“. Vsa tiskana dejanja vsakega lista obstojajo vendar iz besed in če so te lepe, so lepa tudi dejanja. Sicer dobivamo mnogo pohvalnega priznanja od strani naših prijateljev, tembolj pa nas veseli neprostopoljna pohvala nasprotnikov. Vtis imamo, da je dotično notico poslal namenoma v „Slovenski Narod“ kak naš prijatelj ter je v otrobarsko obliko spretno zvil pohvalno mnenje o našem listu, ker bi sicer „Slovenski Narod“ tega ne priobčil in ker predobro pozna demuncijantsko mrav liberalnega časopisja, čegar želja je „zatreti v interesu države takega zakotnega knžka, ker sicer ne bo nehal bevskati in ujedati.“ Najbrže bo tudi to res, posebno, če je „Slovenski Narod“ o tem prepričan, da velja tudi o „pritlikovki“ „Sedanjesti“ laški pregovor, „da najmanjše bolhe najhuje ujedajo“. Dokler ne zavlada vsaj v Sloveniji „bistvo katoliške politike, namreč mirno sožitje in medsebojno soglasje vseh stanov v smislu vse objemajoče krščanske ljubezni“ („Narodov“ citat iz „Sed.“), bo „Sedanjest“ nadaljevala svoj boj z isto odločnostjo kot doslej kar ji bo tem lažje, ker ji tudi „Sl. Narod“ pridobiva naročnikov z brezplačno reklamo.

Shod uprav. sveta dol železnice 29. pr. m. v Ljubljani je po deloma burni debati sklenil s pičlo večino, da se šele po predhodni ureditvi pravnega stanja privatnih železnic v Sloveniji more resno misliti na gradbo železniške proge po Musilovem načrtu ter proge Črnomelj-Vinica-Ogulin. In Klodič-Hrovatov načrt? Nam se zdi da je vse to le godba — bodočnosti.

Najbolj protidržaven živelj v naši državi so policajdemokratje s svojimi samostojneži. Ti ljudje so se celo drznili kljubovati kraljevi želji. Ko so pa spoznali njegovo odločnost, so stisnili rep med noge in odšli prosit ga odpustčanja. Kralj pa je izrazil Davidoviču in Pribičeviču svoje obžalovanje! Prepričani pa smo, da bodo ti protidržavni življi še na dalje ruvali s svojo „črno roko“, kar se vidi po tem, da je vojni minister general Zečević odstopil, ker ne uživa zaupanja „črnorokeev“. Vojno ministrstvo bo najbrže prevzel sam Pašić. Kozla v zelnik!

Političen položaj stoji pod vplivom Srbskega in Hrvatskega bloka, Belgrada in Zagreba. Ali-ali. V Belgradu vlada geslo: ali prisiljen centralizem, ali odcepitev; v Zagrebu pa: ali federalizem, ali odcepitev. Jugoslovanska zastava je poteptana v blato... Na poslopiju Državnega saveta, torej na državnem poslopiju v Belgradu, nasproti zbornice, je na dan kraljeve „krsne slave“ vihrala — srbska zastava... Ob isti priložnosti na mestni hiši v Zagrebu pa je demonstrirala — hrvatska zastava... — Radikalno-turško-samostojneška policaj demokracija strezni se! Ali res nameravate za vsako ceno uničiti enotno državno jugoslovansko misel? Ali res nameravate izvesti uredničenje drugega „ali“, t. j. odcepitev? Kaj res ni v vašem srečniti iskrici ljubezni za našo skupno domovino in ujeno ljudstvo? Kdo vam daje pravico razbijati državo? Vaše lopovščine in protidržavni grehi vpijejo do neba! Mladina na noge! Pod jugoslovansko zastavo avtonomistev zbirajmo legije proti državorušilni radikalno-turško-samostojneški policajdemokraciji! Prostovoljci, v imenu padlih tovarišev in vašega trpljenja ne dopustite razrušiti državo, za katero ste se borili!

Kako pojmujejo pravice ljudstva so zopet dokazali samostojneži in liberalci s svojim predlogom, naj višji šolski svet sam nastavlja učiteljstvo. Vsled odločnega nastopa naših poslancev se je sklenilo, da ostane v veljavi prvotno stanje.

Zloglasna protikomunistična obznana je končno odpravljena. — Vsaj za njo pač nikdo ne bo žaloval.

Minister dr. Spaho je v ministrskenu svetu protestiral proti neenakemu obdavčevanju posameznih pokrajin ter proti davku na vojne dobičke, ki se odmerja samo v „prečanskih“ krajih in celo za leto 1920. Minister je nato odpotoval v Sarajevo, da obvesti centralni odbor svoje stranke glede svojega obstanka v vladi. — In Pucelj? Ta je srečen, da sedi na ministrskem stolčku, o katerem si pusti pisati v svojem roganu toliko ljubeznivih stvari.

Bolgarska je edina država v Evropi, ki se je prva opomogla iz vojne. Tam še vedno kroži tudi srebrni lev (bolgarski denar) in Bolgari še niso tiskali novih bankovcev radi vzdrževanja ravnotežja v državnem proračunu. Povsod je opaziti varčnost in pametno gospodarstvo. Vse to pozdravljamo z veseljem in to tembolj, ker si večina bolgarskega naroda odkrito prizadeva stopiti z Jugoslavijo v čim ožjo zvezo. Dal Bog, da se to kmalu uresniči predno bo prepozno! Dokler pa imamo na krmlu policajdemokrate, samostojne, črnoročke in beloročke, — jugoslovanstvo ne bo prišlo do besede.

Poroka. Gdēna Leopoldina Jeršin zasebnica v Novem mestu, se je poročila z g. Francem Kocjan, šoferjem in posestnikom v Žabji vasi. Bilo srečno!

Umrli je v Novem mestu posestnica ga. Ana Tašler rojena Vremešič, stara 65 let. Vse svoje premoženje je darovala v dobrodelne namene. N. v. m. p.!

Pesmi Fr. Bevka so izšle v Gorici v samozaložbi in vzbujajo splošno pozornost. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in stane K 32.

Prekmnrske „Novine“, ki jih urejuje č. g. posl. J. Klekl, so začele izhajati v večji obliki. — „Socialna Revija“ je začela izhajati v Ljubljani pod uredništvom gg. dr. Gosarja in Terseglava. Naša stvar povsod vidno napreduje.

Razkol v Samostojni stranki je prišel do popolnega izraza 28. pr. m. na shodu zaupnikov SKS. Po burnem medsebojnem zmerjanju je skoraj polovica zaupnikov zapustila Narodni dom in odšla v gostilno pri „Angelju“, kjer se je zvolil pripravljalni odbor za ustanovitev

srbske zemljoradniške stranke v Sloveniji. V odbor so izvoljeni Majhen, Kuralt, Grobovšek in Dolinar. Tako se slej ali prej vse poplača, ker laž koritarstvo in sleparjenje ljudstva ima kratke noge!

Stokratni milijonarski revež zahteva malenkost 6 milijonov 379 tisoč 56 kron vojne odškodnine. Sirote, zapuščene vojne vdove in invalidi bodo iz vsega srea hvaležni, da se odstopi to „drobtinico“ največjemu revežu — Pašiču.

Usmiljena srca prosimo, naj pošljejo kaj stare obleke ali kakšno kronco za priboljšek sivolasemu starčku. Naslov v našem uredništvu.

Položnice smo priložili vsem tistim cenjenim naročnikom, ki dosedaj še niso poravnali naročnine. Na robu položnice smo označili tudi vsoto zaostale naročnine iz lanskega leta, kdor je še ni popolnoma poravnal. Pomislite vendar, da je list odvisen edino-le od redno plačujočih naročnikov ter ne more nikomur prihajati v hišo na „puč“. Pričakujemo torej, da bo vsak naročnik izvršil svojo dolžnost napram „Sedanjosti“, kakor jo tudi ona v polni meri in neustrašeno vrši. Kdor le more, naj odrine še nekaj zraven za tiskovni sklad. Upravištvu.

Kmetska Zveza.

Redni občni zbor okrajne K. Z. za novomeški sodni okraj se bo aršil dne 9. t. m. v ponedeljek ob 9. uri dopoldne v Rokodelskem domu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora,

Jabolčne in hruševe divjake
za napravo drevosnic nudi drevos-
nica Ivan Dolinšek, Št. Ilj, Velenje.

Trgovina ALFONS OBLAK
v Novem mestu

priporoča špecerijsko, kolonijsko
in galanterijsko blago.
Točna in solidna postrežba!

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica
J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Gospodarska Zveza

r. z. z o. z. v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonijsko blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za tete, galico, cement itd.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Umetno gnojilo kajnit.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju polom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljatelju natančni znesek, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošlah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslanega denarja, češ, bo raje še poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več mesecev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt-Street New York, N. Y.

Csnj. občinstvu vljudno sporočamo, da bo

Ljudska posojilnica v Novem mestu

reg. zadr. z neom. zav.

začela poslovati **v ponedeljek, dne 9. januarja 1922** v prostorih podružnice Gospodarske Zveze v Novem mestu (bivša Ferličeva hiša — Glavni trg, vhod od strani poleg Fabjanove mesarije).

Sprejema hranilne vloge in daje posojila na osebni in hipotekarni kredit.